

„[É]vtizedekre meghatározzuk ezzel a tisztképzés minőségét.”

Interjú Padányi Józseffel¹

Tábornok úr, milyen mérföldköveket emelne ki pályájából addig a pontig, amikor kapcsolatba került az NKE-vel?

1981-ben végeztem műszaki tisztként Szentendrén, a Kossuth Lajos Katonai Főiskolán, aztán haladtam előre a pályámon, voltam századparancsnok, ezredtörzsfőnök, szolgáltam a vezérkarnál, valamint külföldön békemisszióban. A hadtudomány kandidátusa vagyok, az MTA doktora címet 2007-ben szereztem meg. Egyetemi tanárként dolgozom, és a Katonai Műszaki Doktori Iskolát vezetem. Úgy adódott, hogy én voltam a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem utolsó rektora. Nekem jutott az a kétes dicsőség, hogy felszámolhattam a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemet.

A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem szempontjából tehát az NKE létrejöttét „felszámolásnak” érezte? Elveszett valami az integráció kapcsán?

Tulajdonképpen elveszett egy egyetem. Létrejött egy új. Elveszett egy név, a Zrínyi, de ezt megkapta a jelenlegi laktanya. Azért nyilván sokan voltak, akik ezt veszteségként élték meg, nem beszélve arról, hogy egy 560 fős szervezetről lett egy 300 fős szervezet. Tehát sokakat közvetlenül, egzisztenciálisan is érintett a változás. Felszámoló rektorként ez nekem nagyon keserves munka volt. Sok embernek kellett megoldani az életét, a sorsát – áthelyezésekkel, nyugdíjazásokkal.

Az átalakulás, az integráció kapcsán mekkora jelentőséggel bírt, hogy a ZMNE vezetői válságon ment át ebben az időben? Elsősorban Szabó János egykori rektor szerepére gondolunk.

Nem nevezném vezetői válságnak, hiszen folyamatosan volt vezető az egyetem élén. Lakatos tábornok úr, aztán én. Egy katonai szervezetnél vezetői válságról nem beszélhetünk, hiszen mindig van vezető. Nyilván erkölcsi szempontból nem volt nagyszerű érzés, és nem javított a Zrínyi megítélésén – ennyiben talán volt szerepe az egyetem átalakításában is.

¹ Padányi József 2011-ben a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem megbízott rektora, 2012–2014 között az NKE stratégiai és intézményfejlesztési rektorhelyettese, 2014–2019 között tudományos rektorhelyettese volt. Az interjú 2022. február 4-én a budapesti Zrínyi Miklós Laktanya és Egyetemi Campuson készült.

Nem először merült fel egyébként a rendészeti és a katonai felsőoktatás összevonása. A 2000-es évek elején már volt róla szó, de akkor az RTF mereven elzárkózott ettől. Nyilván úgy érezték, hogy beszippantja őket valami, és egy más minőség jön létre. Gondoljunk bele, ha az ember dolgozik egy megszokott rendben, és hirtelen jön egy ilyen jelentős változás, annak mindig vannak sokszerű tünetei. A lényeg az, hogy 2012. január 1-jén eldőlt a kérdés, létrejött az új egyetem. A Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar munkatársai a legjobb tudásuk szerint végezték a dolgukat, szerintem nem is rosszul, mert azt azért látni kell, hogy a mi utunk talán hosszabb, nehezebb volt, mint a többieké. Nekünk át kellett alakulni egyetemből karrá, és úgy részt venni a további munkában.

Létrejött a Nemzeti Közszerolálati Egyetem, ahová egy egyetem, jelesül a miénk, egy főiskolai kar, jelesül a Corvinus Közígazgatási-tudományi Kara és a Rendőrtisztí Főiskola került. Három olyan szervezet, amelyek valamennyien közszolálatot végeznek, tehát egy közszolálati egyetemben lehet vagy van a helyük.

Milyen konkrét lépésekkel kezdődött az új egyetem létrehozásnak előkészítése?

A Zrínyi felszámolásával párhuzamosan kezdődtek a tárgyalások az új egyetem létrehozásáról Kis Norbert irodájában, aki akkor a megbízott vezetője volt ennek a munkának. Az előkészítés során ki kellett alakítani a közös platformokat, szabályozórendszert, a gondolkodásmódot, a jelképeket, tehát sok mindent... Ebben az előkészítő csoportban, bizottságban kellett kialakítani azokat a feltételeket, amelyek megalapozták az egyetem létrehozását, és ez eredményezte azt, hogy a Nemzeti Közszerolálati Egyetem zökkenőmentesen létrejöhetett három eltérő felkészültségű, tartalmú, tematikájú felsőoktatási intézményből. Nagyon, nagyon sokat dolgoztunk ezen. Általában munkaidő után jöttünk össze Kis Norbert akkori irodájában. Egészen hosszú műszakokat töltöttünk azzal, hogy az indulás zökkenőmentes legyen. Majd csatlakozott hozzánk Patyi András is, aki kijelölt vagy felkért rektor volt. Utána nyerte el a rektori kinevezését, de mi már akkor rektorként kezeltük.

Ezek az irodai megbeszéléseken kik voltak jelen? Kik vettek részt a munkában?

Kis Norbert vezette az egyeztetéseket. Rajta kívül a megbeszélések kulcsszereplői volt Janza tábornok úr mint a Belügyminisztérium, a belügyminiszter képviselője, Szarka Gábor mint a Honvédelmi Minisztérium képviselője, Horváth József, aki aztán az új egyetem főtitkára lett, jómagam mint a Zrínyi akkori rektora, és időnként a Rendőrtisztí Főiskolát akkor vezető Sárkány István tábornok úr. Nyilván

kaptunk adminisztratív támogatást, azaz jelen voltak olyan személyek, akik feljegyezték, rögzítették a gondolatokat, döntéseket.

Imre Miklós dékán úr nem volt jelen ezeken a találkozókön?

Esetenként igen. De nyilván ezt a vonalat képviselte markánsan Kis Norbert is. Így jutottunk el oda, hogy 2012. január elsején megalakult az egyetem, és addigra gyakorlatilag sok-sok kérdést már eldöntöttünk, vagy eldől. A Zrínyi Miklós Lak-tanyában kezdte meg az egyetem központja a működését, ide, az első emeletre települt a rektori hivatal, és addig, amíg át nem költözhettünk a Ludovika Főépületbe, innen történt az egyetemi munka irányítása. Kezdetben a Rendészettudományi Kar még a hegyen, a Farkasvölgyi úton, a Közigazgatástudományi Kar a Ménesi úton, a Hadtudományi Kar pedig ezen a telephelyen végezte a munkáját.

Az magától értetődő volt, hogy – ha átmenetileg is – itt, a Hungária körúton lesz az új egyetem központja?

Ennek praktikus okai voltak. Itt volt hely. Ráadásul könnyen megközelíthető, és infrastruktúra szempontjából is megfelelt az akkori követelményeknek, összehasonlítva a másik két telephellyel. Úgyhogy amíg nem tudtunk költözni, nem nagyon volt más alternatíva.

2011-ben alakult meg az Ideiglenes Szenátus, ennek a munkájában ön is részt vett. Mely feladatokat kellett itt elvégezni?

Meg kellett teremteni az alapvető működési szabályokat, ki kellett alakítani a struktúrát. Hány helyettessel – hogy csak az én szintemet mondjam – működjön a dolog? Kell-e mondjuk külön fejlesztési rektorhelyettes, vagy elég egy rektorhelyettes? Vagy kettő, vagy három? Ezek nagyon komoly viták voltak, és nyilván megjelentek bennük azok az ágazati érdekek, amelyek kimondva-kimondatlanul jelen voltak. Ezért döntöttünk úgy, hogy az egyik rektorhelyettes katona, a másik rendőr legyen. És legyen egy civil is. Tehát hogy minden érkező hivatásrend jelen legyen a vezetésben. Abban nem volt vita, hogy a rektort a fenntartók jelölik. Abban sem volt vita, hogy az civil ember lesz. Ebben a fenntartók egyetértettek.

Az Ideiglenes Szenátusnak sok olyan szabályt meg kellett alkotnia, amely elengedhetetlen volt ahhoz, hogy január elsejével működőképes egyetem jöjjön létre: amikor a rektornak már alá kell írni papírokat, személyügyi papírokat, pályázati papírokat, működési, rektori intézkedéseket. És ha az Ideiglenes Szenátus nem végzi el ezt az aprómunkát, akkor gyakorlatilag a rektor január elsejével nehéz helyzetbe kerül, mert sok adminisztratív akadályba ütközik. És közben folyt az építkezés,

Horváth József irányításával a renoválás, helyreállítás a főépületben, illetve a parkban. Mindez elképesztően nagy munka volt.

Miután megkezdte munkáját stratégiai és intézményfejlesztési rektorhelyettesként a megalakult közszolgálati egyetemen, melyek voltak a legfontosabb feladatai?

Stratégiai és intézményfejlesztési rektorhelyettesként a feladatom az volt, hogy az új egyetem arculatát, működését, intézményfejlesztését menedzseljem a rektor útmutatása alapján. Később tudományos rektorhelyettesként folytattam, akkor viszont már kifejezetten a tudományos munkára koncentráltam.

Egy átalakuló, új egyetemnek sohasem egyszerű az élete, hiszen akarva-akaratlanul bizonyítani kell a létjéről. Úgyhogy valóban nem volt egyszerű, de csináltunk egy jó intézményfejlesztési tervet, amely már a közös értékek alapján született. A három elődintézmény érdekei, értékei egyébként nem nagyon tértek el egymástól. De azért össze kellett ezeket fésülni. Nyilván mindenki a saját szakmai szemszögéből vizsgálta a kérdést. Ezt követően pedig igazából már csak a finomhangolás volt hátra.

Amire szívesen emlékszem, az az egyetem jelképrendszerének megalkotása, létrehozása volt, amely kiállta az idők próbáját. Apróbb módosításokkal a mai napig ezeket a jelképeket használjuk. Pontosan emlékszem, amikor bemutattam az új jelképrendszert, a szenátus közfelkiáltással fogadta el. Talán ott tört meg valami az addig érezhető fenntartásokból, hiszen azért addig mindenki méregette a másikat: honnan jöttél, ki vagy te? De ott, akkor ez a közös jelképrendszer egyúttal egy új közös utat is kijelölt.

Mennyire kellett érélyesnek lenni a különböző intézményi háttérrel érkező szereplők összetartásához? Hiszen a legtöbben önálló intézményi létezés szoktak, önálló döntési mozgástérrel.

Ebből a szempontból Patyi András tökéletes választás volt. Nagyon erős kézzel és akarattal, határozott célkitűzések alapján vezényelte ezt a folyamatot. Tehát amikor kellett, kemény volt, amikor kellett, rugalmas. Minden olyan, az integrációtól elhajló kísérletet, amely nem volt kívánatos a fejlődés szempontjából, jól kezelte, a megfelelő mederbe terelte.

Hogyan tekint az egyetem első tíz évére? Folyamatos fejlődés jellemezte? Ha igen, melyek voltak ennek főbb állomásai, mérföldkövei?

Bízom benne, hogy folyamatos a fejlődés. Bár azért én látok benne töréseket. Létrehoztuk például a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Karát, aztán meg-

szüntették. Ez egy törés. De hát nyilván megvoltak a racionális okai, amiket én nem ismerek. Ami a mérföldköveket illeti, maga a létrehozás volt az első fontos mérföldkő. Aztán az intézményfejlesztési terv elfogadása, amely kijelöli egy szakaszon a fejlesztési irányokat. Az intézményfejlesztési terveknek egyébként is fontos szerepük van az intézmények életében, hiszen négyéves időszakokra határozzák meg a haladás irányvonalát. Fontos mérföldkövek voltak a rektorváltások, és ugyanígy a Ludovikára költözés is – ez infrastrukturális szempontból egészen új minőséget jelentett –, nemcsak a központé, hanem a civil karé, illetve a rendőröké is. Soha be nem gyógyuló seb a lelken, hogy a honvédtisztjelöltek odaköltözése, ami egy további mérföldkövet jelentene, nem fog bekövetkezni. Bízom benne, hogy a Hungária körúton is elkezdődnek azok a fejlesztések, amelyek elvezetnek egy 21. századi campus létrejöttéhez.

Az NKE-nek meg kell/kellett teremtenie a saját tradícióját. Mekkora szerepe lehet ebben a Ludovikának – mint épületnek, mint szellemiségnek, mint már létező hagyománynak?

Az utóbbi években Koltay rektor úrnak volt kiemelt terve, hogy a Ludovikát tegyük a hívószóvá. Amit én el tudok fogadni úgy is, hogy a katonák korlátozottan vannak jelen. Árnyalja a helyzetet, hogy a katonai felső vezető szakirányú továbbképzési szak 2022-ben már átkerült a Ludovika főépületébe, köszönhetően Deli Gergely rektor úrnak. Ezzel együtt a szellemiség felmutatása, az évszázados tradíciók át kell hogy hassák minden hallgató és dolgozó lelkét, viseljen bármilyen öltözetet.

A hivatásrendekhez kapcsolódva, a honvédtisztképzés, a katonai hivatásrend mennyire hathatósan tudta érvényesíteni az akaratát, az érdekeit az integrációs folyamatban és magában a működésben?

Én azt gondolom, hogy az integrációs folyamatban a lényeg nem az volt, hogy ki hogyan tudja a saját érdekeit képviselni, érvényesíteni, hanem az, hogy a fenntartói akaratnak hogyan tudunk megfelelni. Tehát fordítsuk meg a dolgot! Nem arról szóltak az előkészületek, tárgyalások, hogy ki kit győz le, hanem arról, hogy hogyan lehet ebből egy működőképes, közös egyetem. Az persze érzékelhető volt, hogy mindenki a saját területét nagyobb elánnal képviselte. Ez teljesen normális. És ebben szerepet játszott, hogy az adott szakmának mekkora volt a háttértámogatása.

A Fenntartói Testületben a fenntartók képviselői egyeztettek, döntöttek, kötöttek kompromisszumokat, és a kompromisszum azt jelenti, hogy mindenki enged egy kicsit. Ki többet, ki kevesebbet.

Jelen pillanatban mennyire van – mondjuk így – jó pozícióban a katonai hivatásrend az egyetemen belül?

Tesszük a dolgunkat. De nem akarom megkerülni a kérdést. Humán erőforrás szempontjából megfelelő a helyzet, infrastrukturális szempontból van mit fejleszteni, erre már utaltam. Azt látni kell, hogy nekünk az a dolgunk, hogy az adott helyzetből kihozzuk a legjobbat. Nem azért, hogy mi jól érezzük magunkat, hanem azért, hogy olyan honvédtiszteket képezzünk, akik a lehető legjobb felkészítést kapják. Nyilván nem lennénk boldogtalanok, ha 21. századi körülmények közt tehetnénk ezt meg, de tudomásul vettük a helyzetet, és ebből kell kihoznunk a legjobbat. Ez nem jelenti azt, hogy feltartott kézzel megyünk a csatába, mert hát katonaként miért tennénk ilyet, de katonaként mi megszoktuk azt is, hogy ha van egy feladat, azt kell végrehajtani. A döntés előtt helye van a vitának, de ha megszületik a döntés, akkor már nincs helye a vitának, akkor haladni kell.

Tehát egy ideális helyzethez képest hol tart most a honvédtisztképzés?

Infrastrukturális szempontból számos fejlesztésre van szükség, amire van esélyünk. Tartalmilag pedig igyekszünk megfelelni a Magyar Honvédség parancsnoka által támogatott elvárásoknak.

Az infrastrukturális fejlesztés szükségessége konkrétan a Zrínyi Miklós laktanyára vonatkozik?

Konkrétan a honvédtisztképzésre vonatkozik. Tehát nemcsak a campusra, hanem általában a honvédtisztképzésre. Hiszen azért mi nagyon sok időt töltünk terepen. Tehát el tudnám képzelni a szimulációs környezet nagy ívű fejlesztését. Ez a hatékonyság szempontjából is jó, és környezetvédelmi szempontból is. Hiszen ha nem kell kimenni mondjuk mindennap ágyúval löni – most kicsit sarkítva a dolgot –, hanem szimulációs környezetben meg lehet csinálni ugyanazt, az például a környezetet is kevésbé terheli. Hatékonyabb. Ismert, hogy szimulációs környezetben bármilyen körülményt be lehet állítani. Ha ki kell mennem a terepre, akkor vagy esik, vagy fúj, vagy süt a nap, de a szimulációban ezt mind elő tudom állítani. Tehát például egy pilótát nem lehet kiképezni csak szimulátorban, de rengeteget hozzá lehet tenni a használata által ahhoz, hogy amikor repül, sokkal felkészültebb legyen. És ez minden szakmára igaz. Vagyis nemcsak az infrastruktúrára gondolok, az épületekre, a sportpályákra, a lőtérre, hanem például erre a környezetre is. Ezen a területen soha nem lehet elég a fejlesztés.

És folyamatosan bővülnek, változnak a lehetőségek...

Erről van szó. A magyar honvédség átfegyverzése folyik, ami újabb és újabb kihívásokat jelent. Nekünk ennek meg kell felelni, ha lehet, előre gondolkodva. Ez azt jelenti, hogy a Hadtudományi és Honvédtisztképző Karnak a technikai fejlesztés előtt kell járni felkészültség szempontjából, mert nem lehet másképp. Ugyanis folyamatosan készen kell állnunk az új technológiák befogadására, az új módszerek alkalmazására.

Egy kicsit távolabbról tekintve az egyetemre: mindent összevetve, beváltotta a reményeket ez az integrált szisztéma?

Ezt én nem tudom megmondani, mert ezt a fenntartótól kell megkérdezni, hogy neki bevált-e. Hiszen ő a megrendelő. A karok csinálják a maguk dolgát a maguk szakmaiságával, a maguk hivatásrendjének szabályaival. Nyilván a közös keretek között. De hogy bevált-e, erre igazából a fenntartó tud mit mondani, hiszen neki volt egy koncepciója, amit megrendelt.

Az oktatás minimálisan változott, hiszen maga a szakma, függetlenül attól, hogy hol zajlik a képzés, ugyanaz. Tehát ha tanítom a katonákat hidat építeni, robantani vagy bármire, annak a szabályai meglehetősen állandók. A hadtudomány törvényei ezerévesek: tér, idő, erő, eszköz. Ez nem változik. Függetlenül attól, hogy milyen keretek között vagyunk. Megjelent néhány új tantárgy, amelyeket együttesen Ludoviceumnak hívnak. Ezek közös tantárgyak, amelyeket minden hallgatónak el kell végeznie. Olyan újdonságok, amelyeket nyilván be kellett építeni a képzésbe, de a szakmai részt igazából csak annyiban érintette ez a változás, hogy a körülmények hogyan változtak. Megjelennek persze új kihívások, de azokhoz tudunk alkalmazkodni, a folyamatos fejlődés elvárt, legyen az szakmai vagy módszertani.

A parlamenti szakbizottsági munka során az integráció mellett komoly érvként hangozott el, hogy profiltisztításra van szükség. Ön hogyan látta, látja ezt a kérdést?

Akkor az a döntés született, hogy a műszaki képzéseinket ki kell vezetni, mert azokat majd megveszi a tárca a piacról. Ma az az álláspont, hogy a műszaki képzéseinket vissza kell vezetni, mert bár a piacról tudunk venni pénzügyest, tudunk venni szerelőt – ha tudunk, ma már egyre kevésbé –, de azt a fajta szemléletet, azt a fajta szocializációt, amit a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar nyújt, azt nem tudjuk megvenni a piacon. Nevezhetjük ezt nevelésnek. Úgyhogy a műszaki képzés kivezetéséről mára bebizonyosodott, hogy felülvizsgálatra szorul. Szerencsére megőriztük a Katonai Műszaki Doktori Iskolát, de nagyon sok szakember választott új szervezetet az átalakítások során. Tudomásul kell venni, hogy a katonai

szakmának vannak olyan szeletei, amelyek a civil szférából nem vehetők meg, így azok képzését nálunk kell folytatni.

Ma, amikor a hadsereg átfegyverzése zajlik, elképzelhetetlen a tisztképzés műszaki tudás nélkül. Azok az eszközök, amelyeket ma vásárolunk, 21. századi önjáró komputerek, amelyek kezeléséhez magas szinten képzett szakemberek kellenek.

2018-ban megváltozott a fenntartói szerkezet, a Miniszterelnökséghez került az intézmény, és a korábbi szaktárcaszintű részvétel tanácsadó testületi szerepre korlátozódott. Hogyan érintette ez az egyetemet?

Ez a képzés szintjén különösebb hatást nem gyakorolt. Azok a nem rögzített, de vállalt kötelezettségek pedig megmaradtak, amelyek voltak, mint például vezetői szinten a jelenlét arányossága. A fenntartói váltás a lényegét, a képzést, a szocializációt nem érintette.

Ön az állandóságot képviselő kevesek egyike az egyetemen. Részt vett a létrehozásában, folyamatosan jelen van a működésében, életében. Hogyan látja tíz év után az NKE működését – például a személyi döntések, személyi változások tükrében? Konzolidálódott az intézmény?

Miért kellett volna bármit konszolidálni? Létrejött egy működő felsőoktatási intézmény. Én nem nevezném konszolidációnak. Frissítés, megújítás, alkalmazkodás a változó körülményekhez. Ezek a jó kifejezések. Működött a rendszer, és ma is működik. Nyilván minden új rektornak van koncepciója, vannak súlypontok, amelyeket másként képzel el. Ez teljesen normális minden vezetőváltásnál. Hogy az új igyekszik belesimulni a meglévő rendbe, de nyilván néhány dologban, ami neki fontos, a súlypontokat áthelyezi. Úgyhogy én a konszolidáció szót nem használnám. Na de ígyuk ki a méregpoharat! Kérdezzék meg, hogy az elmúlt tíz évvel kapcsolatban van-e hiányérzetem!

Tehát, van hiányérzete?

Igen, van hiányérzetem. Úgy érzem, hogy talán többet tehettem volna azért, hogy a Hadtudományi és Honvédtisztképző Karon tanuló hallgatók is még korszerűbb körülmények között végezhesék a munkájukat.

Tehát az infrastrukturális fejlesztésben való lemaradás a legnagyobb fájdalma?

Igen, de ahogy említettem, van remény.

Ez inkább hozott hátrány, amely megvolt az egyetem létrejöttékor, és fennmaradt, nem szűnt meg, vagy pedig csak a másik két hivatásrend infrastruktúrájának fejlesztése volt gyorsabb ütemű?

Inkább ez utóbbi, hiszen a Ludovika Campus fejlesztése elsőbbséget élvezett, oda koncentráldott a rendelkezésre álló forrás. Senki nem tagadhatja, hogy ez látszik is, hiszen országos szinten is kiemelkedő az a fejlesztés, ami ott történt.

Vannak arra utaló jelek, hogy a honvédtisztképzés infrastruktúrája pozitív irányba változzon?

Megvannak arra a tervek, hogy a Hungária körúton megkezdődjenek a fejlesztések. A kar vezetése sokat dolgozik azon, hogy a korszerű képzésnek megfelelő infrastrukturális körülményeket előkészítse, a szakmai kereteket kialakítsa. Nem kevés pénzről és egyéb ráfordításról van szó, így nem szabad sajnálni az időt arra, hogy az előkészítésnél ne hibázzunk. Ez nagy felelősség, hiszen évtizedekre meghatározza majd a tisztképzés minőségét.

Reméljük, mihamarabb megvalósulnak ezek a tervek, köszönjük a beszélgetést!

Az interjút készítette: Petrik Iván és Toldi Lóránt